

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË

VENDIM

**KËRKESA NR. 17475/13
SHKËLQIM QOSJA KUNDËR SHQIPËRISË**

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë) e mbledhur më 14 qershor 2022, si Komision, i përbërë nga:

Andreas Zünd, *kryetar,*

Darian Pavli,

Mikhail Lobov, *gjyqtarë,*

dhe Olga Chernishova, *zëvendëssekretare e seksionit,*

pasi mori në konsideratë:

kërkesën (nr. 17475/13) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur përpara Gjykatës, në mbështetje të nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (“Konventa”), më 11 prill 2012, nga një shtetas shqiptar. Z. Shkëlqim Qosja, lindur në vitin 1977, ne banim në Fushë-Krujë (“kërkuesi”), i cili u përfaqësua nga z. Pjetra, një avokat i cili e shtron profesionin në Tiranë;

vendimin për të bërë me dijeni qeverinë shqiptare (“Qeveria”) – Qeveria u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka, Avokatja e Përgjithshme e Shtetit – për ankesën në lidhje me mungesën e mbrojtjes në një seancë dëgjimore të zhvilluar përpara Gjykatës së Lartë, si edhe për të deklaruar pjesën tjetër të kërkesës të papranueshme;

konstatimet e palëve;

pasi diskutoi, vendos si më poshtë:

LËNDA E ÇËSHTJES

1. Çështja ka të bëjë me mungesën e kërkuesit në një seancë të zhvilluar përpara Gjykatës së Lartë.

2. Kërkuesi ishte shpallur fajtor për vrasje dhe mbajtje të paligjshme të armëve, nga Gjykata e Rrethit Shkodër. Në vitin 1999, ajo gjykatë, fillimisht, urdhëroi arrestimin e kërkuesit dhe më pas e zëvendësoi atë me arrest shtëpie. Prokuroria e apeloj atë vendim dhe më pas e tërhoqi apelimin. Gjykata e rrethit e pushoi apelimin duke e përcaktuar si të tërhequr. Gjyqtari M.H. mori pjesë në miratimin e atij vendimi.

3. Më 18 korrik 2000, Gjykata e Rrethit Shkodër e shpalli kërkuesin fajtor për akuzat dhe e dënoi me njëzet vjet burgim.

4. Më 2 maj 2001, Gjykata e Apelit Shkodër, me pjesëmarrjen e gjyqtarit M.H., la në fuqi vendimin e datës 18 korrik 2000. Në një moment të caktuar përpara shpalljes së vendimit, kërkuesi u largua nga Shqipëria. Ai u ekstradua nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës më 25 shkurt 2010 dhe u mbajt nën arrest. Vendimi i datës 2 maj 2001 u zbatua ndaj tij në po të njëjtën datë.

5. Më 10 qershor 2010, kërkuesi, i përfaqësuar nga avokati M.I., paraqiti një ankesë përpara Gjykatës së Lartë kundër vendimit të datës 2 maj 2001. I vetmi argument për atë ankesë ishte pretendimi për mungesë të paanshmërisë së gjyqtarit M.H., me shkak të pranisë së tij në vendimin e miratuar në vitin 1999 (shih paragrafin 1 më sipër) dhe pjesëmarrjen e tij të mëvonshme në trupën gjyqësore, e cila e dënoi kërkuesin në vitin 2001.

6. Më 13 prill 2011, Gjykata e Lartë programoi një seancë për çështjen e kërkuesit në datën 28 prill 2011, në orën 11:40 të paradites. Kjo seancë u njoftua publikisht në mjediset e Gjykatës së Lartë dhe në faqen e saj të internetit. Kërkuesit dhe avokatit të tij nuk iu dërguan fletëthirrje me shkrim për seancën që do të zhvillohej përpara Gjykatës së Lartë.

7. Përpara Gjykatës së Lartë u mbajt një seancë në mungesë të kërkuarit dhe avokatit të tij, dhe në prani të prokurorit. Gjykata e Lartë e pushoi ankesën e kërkuarit.

8. Në vijim, kërkuari paraqiti një ankesë kushtetuese. Gjatë procedurave përpara Gjykatës Kushtetuese, ai u përfaqësua nga avokatët e zgjedhur prej tij N.P. dhe E.A. Në ankesën e tij kushtetuese, kërkuari paraqiste dy ankesa. Së pari, ai ankohej për mungesën e paanshmërisë së gjyqtarit M.H. Këtë ankesë ai e kishte parashtruar edhe më herët në apelimin e tij paraqitur përpara Gjykatës së Lartë. Së dyti, ai ankohej për faktin se as ai dhe as avokati i tij nuk ishin thirrur me anë të fletëthirrjeve me shkrim në seancën e mbajtur përpara Gjykatës së Lartë, më 28 prill 2011.

9. Gjykata Kushtetuese zhvilloi një seancë më 19 janar 2012, në prani të avokatëve të kërkuarit, të cilët bënë parashtrimet e tyre. Në po të njëjtën datë, Gjykata Kushtetuese rrëzoi ankesën kushtetuese të kërkuarit. Ajo gjykoi se pjesëmarrja e mëparshme e gjyqtarit M.H. nuk kishte ndikuar në paanshmëri në gjykimin e kërkuarit. Gjykata konstatoi se vendimi i miratuar nga M.H. në vitin 1999 ishte i një natyre formale, duke qenë se ai kishte vendosur vetëm të pushonte apelimin e prokurorisë, me arsyen se apelimi ishte tërhequr dhe, në këtë mënyrë, nuk kishte dhënë asnjë opinion për meritat e çështjes.

VLERËSIMI I GJYKATËS

A. Qëllimi i ankesave të kërkuarit

10. Gjykata vëren se kërkuari, i cili u përfaqësua gjatë procedurave përpara Gjykatës, nuk parashtroi në kërkesën e tij fillestare ankesën e tij, në mbështetje të nenit 6§1 të Konventës, në lidhje me paanshmërinë e gjyqtarit F.H., i cili mori pjesë në vendimarrjen për ankesën kushtetuese të kërkuarit. Për pasojë, Qeverisë nuk iu parashtrua asnjë problematikë në lidhje me mungesën e paanshmërisë së gjyqtarit F.H., dhe Qeveria nuk bëri ndonjë koment për të. Kërkuari pretendonte se ai kishte mësuar për pjesëmarrjen e atij gjyqtari vetëm nëpërmjet konstatimeve të Qeverisë. Megjithatë, avokatët e kërkuarit ishin të pranishëm në seancën e zhvilluar përpara Gjykatës së Lartë më 19 janar 2012. Në këtë rast, Gjykata gjykon se ankesa ku pretendohet për mungesë të paanshmërisë nga gjyqtari F.H. nuk përbën një zhvillim të mëtejshëm të ankesave të tij të mëparshme përpara Gjykatës, dhe për këtë arsye, nuk është me vend që të trajtohet kjo ankesë e re në çështjen konkrete (shih *Rafiq Aliyev kundër Azerbajxhanit*, nr. 45875/06, §§69–70, 6 dhjetor 2011, me referenca të tjera).

B. Neni 6§§1 dhe 3(c) i Konventës

1. Prania personale e kërkuarit

11. Qeveria argumentoi se kërkesa ishte paraqitur në Gjykatë përtej afatit gjashtëmuor, sepse vendimi i brendshëm i formës së prerë ishte miratuar nga Gjykata Kushtetuese më 2 prill 2012, dhe i ishte paraqitur avokatëve të kërkuarit në po të njëjtën ditë, ndërsa kërkesa ishte paraqitur përpara Gjykatës më 15 prill 2013.

12. Gjykata vëren se kërkesa konkrete u paraqit përpara Gjykatës më 11 prill 2012. Ajo vijon me argumentin se kërkesa ishte në përputhje me afatin gjashtëmuor.

13. Parimet e përgjithshme në lidhje me praninë personale të të akuzuarit në një seancë përpara një gjykate të lartë janë përmbledhur në çështjen *Zabirović kundër Kroacisë*, nr. 58590/11, §§54–57, 25 prill 2013.

14. Në parim, prania e kërkuarit është e nevojshme kur gjykata e lartë duhet që të shqyrtojë një çështje sipas fakteve dhe ligjit, dhe kur bën një vlerësim të plotë të fajësisë apo të pafajësisë, ose kur ajo nuk mund ta gjykojë çështjen pa një vlerësim të drejtpërdrejtë të fakteve të dhëna personalisht nga i akuzuari për të provuar se ai nuk e kreu aktin i cili pretendohet të përbëjë një vepër penale (shih *Dondarini kundër San Marinos*, nr. 50545/99, §27, 6 korrik 2004). Po kështu, prania e të akuzuarit kërkohet kur gjykata e apelit mbledhet për të shqyrtuar faktin nëse dënimi i kërkuarit duhet të rritet dhe kur procedurat e apelit mund të ngrenë çështje që kanë të bëjnë me personalitetin dhe karakterin e kërkuarit, duke i bërë këto procedime të një rëndësie të veçantë për kërkuarin, duke qenë se rezultati i tyre mund të jetë në dëm të tij (shih *Talabér kundër Hungarisë*, nr. 37376/05, §28, 29 shtator 2009; dhe *Zabirović*, cituar më sipër, §57).

15. Së pari, Gjykata vëren se problematika në çështjen konkrete nuk është mungesa e kërkuarit në gjykimin e Gjykatës së Apelit Shkodër, sepse në apelimin e tij në Gjykatën e Lartë, ai u ankua vetëm për mungesën e paanshmërisë së gjyqtarit M.H.

16. Edhe pse në përgjithësi, Gjykata e Lartë e Shqipërisë ka autoritetin që ta shqyrtojë një çështje si mbi faktet edhe sipas ligjit, dhe të rrisë apo të zvogëlojë dënimin e një të pandehuri, një gjë e tillë nuk ndodhte me çështjen konkrete. Në çështjen konkrete, problematika e vetme përpara Gjykatës së Lartë ishte pretendimi për mungesën e paanshmërisë së gjyqtarit M.H., sepse kjo ishte arsyeja e vetme e apelit të kërkuarit. Për këtë arsye, duke qenë se Gjykata e Lartë nuk duhej të vendoste për fajësinë e kërkuarit ose të vlerësonte faktet e lidhura me dënimin e kërkuarit, apo të vlerësonte ashpërsinë e dënimit, sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, të përmendur më sipër, prania e kërkuarit personalisht nuk ishte e nevojshme.

17. Për këtë arsye, problematika në këtë çështje ka të bëjë me faktin nëse ishte respektuar e drejta e kërkuarit për t'u përfaqësuar nga një avokat në seancën në apel.

2. E drejta e kërkuarit për t'u përfaqësuar ligjërisht

18. Gjykata vëren se neni 6 i Konventës nuk parashikon forma specifike të dorëzimit të dokumenteve, duke përfshirë fletëthirrjet. Problemi është nëse, sipas rrethanave të çështjes, kërkuarit i është mohuar e drejta për një gjykim të drejtë (shih, në përgjithësi, *Teuschler kundër Gjermanisë* (vendim), nr. 47636/99, 4 tetor 2001; dhe *Gakbaria kundër Gjeorgjisë*, nr. 30459/13, §33, 17 janar 2017). Nëse dokumentet e çështjes, duke përfshirë fletëthirrjet për seancat gjyqësore, nuk dorëzohen personalisht, atëherë kërkuari mund të pengohet të vetëmbrohet gjatë procedurave (shih *Ozgur Karaduman kundër Gjermanisë* (vendim), nr. 4769/02, 26 qershor 2007; *Weber kundër Gjermanisë* (vendim), nr. 30203/03, 2 tetor 2007; *Zavodnik kundër Sllovenisë*, nr. 53723/13, § 0, 21 maj 2015; dhe *Vyacheslav Korchagin kundër Rusisë*, nr. 12307/16, §§ 64–65, 28 gusht 2018).

19. Gjykata e Lartë zhvilloi një seancë për të cilën as kërkuari dhe as avokati i tij mbrojtës nuk u informuan me anë të fletëthirrjeve me shkrim. Gjykata e Lartë e shpalli datën e seancës me anë të një shpalljeje publike në mjediset e Gjykatës së Lartë, si edhe me anë të njoftimit në faqen zyrtare të internetit të Gjykatës së Lartë. Gjykata vëren se një gjë e tillë rezultoi të ketë qenë një praktikë standarde e Gjykatës së Lartë të Shqipërisë në periudhën përkatëse.

20. Gjykata thekson se detyra e saj nuk është shqyrtimi i ligjit dhe i praktikës përkatëse *in abstracto*, por përcaktimi nëse, sipas mënyrës se si ligji dhe praktika janë zbatuar për, ose kanë ndikuar kërkuarin, kanë shkaktuar një shkelje të Konventës apo jo (shih, midis autoriteteve të tjerë, *Schwarzenberger kundër Gjermanisë*, nr. 75737/01, §37, 10 gusht 2006; *Roman Zakharov kundër Rusisë* [DHM], nr. 47143/06, §164, GJEDNJ 2015).

21. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës duhet të shqyrtohet respektimi i kërkesave për një gjykim të drejtë, në lidhje me zhvillimin e procedurave në tërësi, dhe jo sipas një konsiderate të izoluar të një aspekti të caktuar apo të një incidenti të caktuar, edhe pse nuk mund të përjashtohet fakti se një faktor specifik mund të jetë kaq i rëndësishëm, saqë ai mund të ndikojë në drejtësinë e gjykimit që duhet të vlerësohet në një fazë të mëhershme në procedura (*Beuze kundër Belgjikës* [DHM], nr. 71409/10, §121, 9 nëntor 2018). Në vlerësimin e drejtësisë së përgjithshme të procedurave, Gjykata do të marrë në konsideratë, nëse është me vend, të drejtat minimale të listuara në nenin 6§3, të cilat konkretizojnë kërkesat për një gjykim të drejtë në lidhje me situatat tipike procedurale, të cilat rezultojnë në çështjet penale. Për këtë arsye ato mund të konsiderohen si aspekte specifike të konceptit të një gjykimi të drejtë në procedurat penale, sipas nenit 6§1. Këto të drejta minimale të garantuara, sipas nenit 6 §3, sidoqoftë, nuk janë qëllime në vetvete: qëllimi i tyre i brendshëm kontribuon gjithmonë në drejtësinë e procedimeve penale në tërësi (shih *Ibrahim dhe të Tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar* [DHM], nr. 50541/08 dhe 3 të tjerë, §251 dhe 262, 13 shtator 2016; dhe *Beuze*, cituar më sipër, §122).

22. Praktika e Gjykatës përcakton qartë se është ndërhyrja e një gjykate më të lartë e cila, në rrethana të caktuara, mund të gjykojë një shkelje të mëparshme të Konventës (shih *De Cubber kundër Belgjikës*, vendim i datës 26 tetor 1984, seritë A nr. 86, f. 19, §§33; dhe *Chmelir kundër Republikës së Çekisë*, nr. 64935/01, §68, GJEDNJ 2005-IV).

23. Së pari, Gjykata vëren se kërkuesi, i asistuar nga një avokat, ka paraqitur një apelim me shkrim përpara Gjykatës së Lartë, ku ai ka pasur mundësinë të paraqiste të gjitha argumentet e tij në lidhje me ankesën e tij të vetme, më konkretisht mungesën e pretenduar të paanshmërisë së gjyqtarit M.H., Gjykata e Lartë e shqyrtoi atë ankesë dhe e rrëzoi.

24. Në vijim të kësaj kërkesë, kërkuesi paraqiti një ankesë kushtetuese, ku ai përsëriti të njëjtin argument për paanshmërinë e gjyqtarit M.H. Gjykata Kushtetuese zhvilloi një seancë dëgjimore në prani të avokatëve të përzgjedhur nga kërkuesi, N.P. dhe E.A., të cilët mundën të paraqisnin të gjitha argumentet që dëshironin, në lidhje me mungesën e pretenduar të paanshmërisë së gjyqtarit M.H. Duhet të theksohet se avokatët e kërkuetit nuk paraqitën argumente të reja përpara Gjykatës Kushtetuese, në lidhje me mungesën e pretenduar të paanshmërisë së gjyqtarit M.H., përveç atyre që tashmë ishin përmendur në apelimin e kërkuetit përpara Gjykatës së Lartë (krahajo *Mader kundër Kroacisë*, nr. 56185/07, §167, 21 qershor 2011).

25. Gjykata vëren se Gjykata Kushtetuese trajtoi kërkesën e ngritur nga kërkuesi, më konkretisht mungesa e pretenduar për paanshmëri nga ana e gjyqtarit M.H., dhe dha arsye në lidhje me pikat e ngritura nga kërkuesi, arsye të cilat nuk janë arbitrare dhe janë në përputhje me praktikën gjyqësore të Gjykatës për këtë çështje (bëj një krahasim, për shembull, me vendimin *Jasiński kundër Polonisë*, nr. 30865/96, §56, 20 dhjetor 2005; *Dāvidsons dhe Savins kundër Letonisë*, nr. 17574/07 dhe 25235/07, §49, 7 janar 2016; dhe *Heiszné Szörös kundër Hungarisë*, (vendim) [Komisioni], nr. 18854/14, §§17 dhe 18, 30 qershor 2020).

26. Si përfundim dhe pa mbajtur një qëndrim të përgjithshëm në praktikën e kundërshtuar të Gjykatës së Lartë, në lidhje me mënyrën e informimit të palëve për seancat përpara asaj gjykate, Gjykata gjykon, se duke i konsideruar procedurat sipas ankesës së kërkuetit për mungesën e pretenduar të paanshmërisë së gjyqtarit M.H. në tërësi dhe në veçanti rrethanat e çështjes konkrete, duke iu referuar natyrës së ankesës së kërkuetit përpara Gjykatës së Lartë dhe faktin se në vijim është zhvilluar një seancë për të njëjtën problematikë përpara Gjykatës së Kushtetuese në prani të avokatëve të kërkuetit, mungesa e avokatit të kërkuetit përpara Gjykatës së Lartë nuk shkelte garancitë për një gjykim të drejtë.

27. Në përputhje me rrethanat, kërkesa është haptazi e pambështetur në fakte dhe duhet të kundërshtohet në mbështetje të nenit 35§3(a) dhe 4 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata, në mënyrë unanime:

E deklaron kërkesën të papranueshme.

Hartuar në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 7 korrik 2022.

Olga Chernishova
ZËVENDËSSEKRETARE

Andreas Zünd
KRYETAR